

Tussen- Rapportage

2022-1

Inhoudsopgave

Inhoud

Inhoudsopgave	1
1. VOORWOORD / AANBIEDING	2
2. Toelichting op de financiële afwijkingen per programma.....	5
Programma 1 – Leefbaarheid.....	5
Programma 2 – Economie, Recreatie en Toerisme	7
Programma 3 – Sportvoorzieningen.....	7
Programma 4 – Onderwijs.....	8
Programma 5 – Mens, zorg en inkomen	8
Programma 7 – Dienstverlening en bedrijfsvoering	11
Programma 8 – Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	11
Programma 9 – Overhead	12
3. Algemene toelichting op investeringen	14
4. Mutaties Reserves en Voorzieningen	15
5. Vrije Algemene Reserve (VAR)	16
6. Onvoorzien.....	16
7. Bedrijfsvoering	16
8. Samenvatting en conclusie	17
9. Voorstel:	17

1. VOORWOORD / AANBIEDING

Geachte leden van de gemeenteraad,

Voor u ligt de 1^e Tussenrapportage van 2022 (Turap 2022-1). Voor een deel van de nieuwe gemeenteraad is dit bekend terrein, maar voor een deel van de raadsleden zal dit nieuw zijn. Vandaar dat op onderdelen een korte toelichting is opgenomen als het afspraken uit het verleden betreft. Zoals afgesproken ligt de focus van een Tussenrapportage vooral op de financiële afwijkingen op bestaand beleid. De insteek van de verslaglegging is “kort maar krachtig”. Daar waar sprake is van significante inhoudelijke afwijkingen op de meerjarenbegroting 2022-2025, wordt uw raad tussentijds geïnformeerd via Raadsinformatiebrieven.

Dit is de 1^e Tussenrapportage van 2022. In de loop van het jaar staan er nog 2 gepland. In deze Turap informeren wij u over de financiële ontwikkelingen vanaf medio november 2021 tot 1 april 2022. Omdat het nog vroeg in het begrotingsjaar is, zijn er nog veel onzekerheden over hoe het jaar 2022 zich verder zal ontwikkelen. Dat is ‘normaal’ gezien al zo, omdat het jaar pas net gestart is, maar de ontwikkelingen (met een financieel effect) stapelen zich de laatste maanden op. Het lijkt erop dat we, voorlopig althans, afscheid hebben genomen van de Covid-19 pandemie. De financiële effecten op lonen en prijzen zijn echter aanzienlijk. De inflatie stijgt fors. De rente lijkt na jaren van daling de richting omhoog gevonden te hebben. Ook de oorlog in Oekraïne, opvang vluchtelingen, onzekere toekomst etc, speelt een grote rol. De prijzen voor met name gas en stroom stijgen buitenproportioneel. Alles wordt duurder en de gemeente Geertruidenberg ontkomt daar ook niet aan.

Omdat de Turap 2022-1 wordt opgesteld in meerjarenperspectief, wordt daarmee ook een eerste opzet gepresenteerd van het financiële perspectief dat als basis kan dienen voor de nieuwe college en/of raadprogramma 2023-2026.

Financieel beeld

Deze eerste tussenrapportage laat zien dat we voor financiële uitdagingen blijven staan. Het tekort voor 2022 en latere jaren is fors.

Algemene uitkering gemeentefonds

De algemene uitkering van het gemeentefonds is verantwoordelijk voor grofweg 60% van de algemene inkomsten van de gemeente. Over deze uitkering wordt in beginsel 2 x per jaar een circulaire ontvangen met daarin de financiële ontwikkelingen. De 1^e in mei n.a.v. de voorjaarsnota en de 2^e in september, n.a.v. de 3^e dinsdag in september.

Bij het opstellen van deze Turap is dus geen rekening gehouden met de meicirculaire 2022. Slechts de inkomsten waarover bij afzonderlijke circulaires reeds informatie is verstrekt, zijn meegenomen. Gezien de berichten die ons tot dusver bereiken over het uitgavenpatroon van het Rijk (Corona, Oekraïne, Energie, Jeugd) en de effecten daarvan op het “trap op, trap af” principe, is het aannemelijk dat de algemene uitkering hoger zal uitvallen.

De vraag is dan wel of de hogere algemene uitkering kan worden ingezet als algemeen dekkingsmiddel of dat de hogere uitkering nodig is om de, momenteel nog onbekende prijsstijgingen, die zich vast en zeker zullen voordoen, op te vangen. Over de uitkomsten van de meicirculaire 2022 wordt de gemeenteraad door middel van een raadsinformatiebrieven separaat geïnformeerd.

Ook de omvangrijke “open-eind” regelingen zoals Jeugd, WMO en Bijstand zijn zo vroeg in het begrotingsjaar nog onzeker en hebben onze voortdurende aandacht. De ontwikkeling en financiële gevolgen van de mutaties in de algemene uitkering van het gemeentefonds zullen eerst eind juni bekend en geanalyseerd zijn. Van alle afwijkingen tot 1 juli a.s. zullen de financiële gevolgen worden doorgerekend in de 2^e Turap 2022.

In de onderstaande tabel treft u een historisch verloop aan van de begrotingssaldi 2022-2025. In de tabel is het beginsaldo van de primitieve begroting opgenomen gevolgd door de mutaties als gevolg van de amendementen waartoe bij de vaststelling van de begroting 2022-2025 is besloten en tussentijdse raadsbesluiten.

Tabel verloop begrotingsaldi		2022		2023		2024		2025
Primitieve begroting 2022 – 2025	V	23.000	V	11.000	V	23.000	V	42.000
Tussentijdse raadsbesluiten	N	60.000	V	30.000	V	55.000	V	55.000
Saldo begroting VOOR Turap 2022-1	N	37.000	V	41.000	V	78.000	V	97.000
Mutaties Turap 2022-1 Structureel	N	730.000	N	799.000	N	800.000	N	800.000
Mutaties Turap 2022-1 Incidenteel	N	185.000	N	66.000	-	-	-	-
Saldo begroting NA Turap 2022-1	N	952.000	N	824.000	N	722.000	N	703.000

De mutaties in de Turap 2022-1 zijn divers van aard. In onderstaande tabel zijn een aantal van de grootste afwijkingen opgenomen. Elke afwijking is voorzien van een korte toelichting. De detailinformatie over de afwijkingen is in hoofdstuk 2 opgenomen.

Structureel > € 25.000

Omschrijving	V/N	Bedrag	Korte toelichting
Sociale werkplaatsen	N	52.000	Aanvullende bijdrage sociale werkvoorziening
PW inkomen	N	256.000	Beschikking BUIG is neerwaarts bijgesteld
CAO ontwikkelingen	N	65.000	Meerkosten CAO jaar 2022, vanaf 2023 € 135.000.
Gas en elektra	N	195.000	Diverse producten ontwikkeling gas/stroom
Brandverzekeringen	N	64.000	Diverse producten ontwikkeling verzekeringspremie
Belastingen en heffingen	N	53.000	Diverse producten ontwikkeling OZB en ov. heffingen
Diverse afwijkingen structureel	N	45.000	Saldo van de afwijkingen < € 25.000
	N	730.000	

Incidenteel > € 25.000

Omschrijving	V/N	Bedrag	Korte toelichting
Algemene voorzieningen Jeugd	N	46.000	Beheersmaatregelen Jeugd
Bestuursondersteuning	N	80.000	Wachtgeld wethouders
Grondexploitatie algemene dienst	V	120.000	Verkoop gronden oneigenlijk gebruik
Buitenruimte	N	50.000	Doorbelasting kosten evenementen
Sportbeleid	N	100.000	Advieskosten o.a. sportbedrijf
Diverse afwijkingen incidenteel	N	29.000	Afwijkingen < € 25.000
	N	185.000	

De bovenstaande saldi zijn uiteraard indicatief, maar zijn, gezien de oorzaken van de afwijkingen, van een zodanige aard dat onze gemeente toch met een behoorlijke opgave wordt geconfronteerd. De structurele doorwerking van een aantal financiële ontwikkelingen waren wel verwacht, maar dat de impact zo groot zou zijn komt toch onverwacht.

Het probleem wat nu zichtbaar lijkt te worden is dat worden geconfronteerd met structurele nadelen welke nauwelijks zijn te beïnvloeden en het gevolg zijn van wereldwijde inflatie-effecten en tekorten op vele producten. Schrale troost is dat CAO ontwikkelingen, energie, verzekeringen e.d. iedere gemeente treft en geen gevolg is van verkeerd beleid of eigen gemaakte keuzes.

De uitdaging voor de komende maanden ligt er in ieder geval de opdracht om het begrotingstekort voor 2022 te verminderen en maatregelen te nemen om vanaf 2023 een structureel en reëel sluitende meerjarenbegroting te kunnen vaststellen.

Op verschillende beleidsterreinen zijn beheersmaatregelen aangekondigd c.q. inmiddels ingevoerd. Daarnaast zullen wij de komende maanden terughoudend omgaan met niet noodzakelijke uitgaven, mede ook gelet op de prognoses van de toekomstige jaren.

In de jaarrekening 2021 wordt voorgesteld een bedrag in de orde van grootte van € 1.400.000 te storten in de Vrije Algemene Reserve. Deze 1^e inventarisatie van de financiële ontwikkelingen maakt keihard duidelijk dat het noodzakelijk is om deze storting gedurende dit begrotingsjaar niet verder te belasten. Immers als het huidige berekende tekort over 2022 niet verlaagd kan worden, of misschien nog wel toeneemt, wordt het tekort onttrokken uit c.q. gesaldeerd met de Vrije Algemene Reserve. Van het overschot uit 2021 blijft dan niet veel meer over.

In beginsel zijn alle grote afwijkingen in hoofdstuk 2 per programma opgenomen. Afwijkingen van de begroting die ontstaan door de verwerking van budgettair neutrale overlopende passivaposten worden in principe niet toegelicht. Overlopende passiva zijn afkomstig uit de jaarrekening 2021 (NPO gelden, SUVIS gelden, Onderwijsachterstandbestrijding, inburgering) en zijn in de begroting 2021 al toegelicht. Ook de afwijkingen als gevolg van CAO, energie, premies en heffingen worden niet per programma opgenomen, maar zijn onderdeel van de afwijkingen < € 25.000.

Daar waar specifieke besluitvorming noodzakelijk is (o.a. mutaties in investeringsbedragen of mutaties in reserves) wordt dit in de verschillende hoofdstukken van deze Turap 2022-1 toegelicht en als specifiek besispunt opgenomen. Alle financiële afwijkingen zijn verwerkt in een begrotingswijziging.

Graag vernemen wij of u met deze Turap 2022-1 kunt instemmen.

Wij hopen u hiermede voldoende geïnformeerd te hebben.

Het college van burgemeester en wethouders

2. Toelichting op de financiële afwijkingen per programma

In onderstaande tabellen worden de belangrijkste afwijkingen op de meerjarenbegroting 2022-2025 toegelicht. De indeling is per programma, Voordeel (V) of Nadeel (N). In beginsel worden afwijkingen toegelicht wanneer het bedrag groter is dan € 25.000 of lager, maar van politiek bestuurlijke importantie.

Afwijkingen lager dan € 25.000, zuiver administratieve mutaties of budgettair neutrale mutaties, zijn wel opgenomen in de begrotingswijziging, maar worden niet verder toegelicht, tenzij van politiek bestuurlijke importantie.

Vanwege de afronding op een veelvoud van € 1.000 komt sporadisch een afrondingsverschil voor in de tellingen van de tabellen.

Programma 1 – Leefbaarheid

Pr.	Omschrijving	V/N	2022	V/N	2023	V/N	2024	V/N	2025
1	Grondexploitatie algemene dienst De werkzaamheden omtrent de bestrijding van illegaal grondgebruik worden in 2022 voortgezet.	N	30.000						
1	Grondexploitatie algemene dienst De verkopen uit 2021, voortkomend uit de bestrijding illegaal grondgebruik, moeten nog worden afgerond.	V	150.000						
1	Veiligheidsregio MWB De resultaatbestemming 2021 van de Veiligheidsregio MWB betreft een storting verrekend naar de deelnemende gemeenten.	V	50.000						
1	Openbare orde - Hermenzeil De verkoopprocedure neemt meer tijd in beslag dan vorig jaar bij het opstellen van de begroting was voorzien. Zolang de gemeente eigenaar blijft, hebben we door het leegstandsbeheer ook hogere uitgaven. Bij dit bedrag is o.a. rekening gehouden met de stijging van de energiekosten. (Schatting + 40%)	N	35.000						
1	Openbare orde - Hermenzeil Dit betreft de bijdrage van de provincie aan Hermenzeil conform de samenwerkingsovereenkomst. Aan de hand van de nieuw begrote bedragen is dit bedrag ook aangepast.	V	24.000						
1	Wegen, straten en pleinen Conform BBV wordt het onderhoud straatploeg opgenomen in het exploitatiebudget en toevoeging in de voorziening verlaagd.	N	150.000	N	150.000	N	150.000	N	150.000
1	Wegen, straten en pleinen Conform BBV wordt het onderhoud straatploeg opgenomen in het exploitatiebudget en toevoeging in de voorziening verlaagd.	V	150.000	V	150.000	V	150.000	V	150.000
1	Straatreiniging Salariskosten van de medewerker voor de borstelmachine. Dit betreft een administratieve verwerking conform reeds eerder genomen raadsbesluit.	N	45.000	N	45.000	N	45.000	N	45.000

1	Straatreiniging Via vangnet ontvangt de gemeente Geertruidenberg in 2022 een subsidie voor zwerfafval van € 25.000.	N	25.000						
1	Straatreiniging Via Vangnet ontvangt de gemeente een subsidie van € 25.000, deze dient op genomen te worden in de begroting.	V	25.000						
1	Openbare verlichting De budgetten voor openbare verlichting moeten met € 30.000 worden verhoogd vanwege de ontwikkeling van de stroomtarieven.	N	30.000	N	30.000	N	30.000	N	30.000
1	Plantsoenen en parken In 2022 zijn 200 bomen aangeplant. Hiervoor dient € 65.000 overgeheveld te worden van het bomenfonds. Met de storm van afgelopen winter zijn een aantal bomen omgewaaid en grote zware takken uitgebroken. De totale schade kosten voor het ruimen en zagen bedraagt € 16.000 wat niet begroot was.	N	81.000						
1	Riolering algemeen De exploitatie van riolering gaat uit van gesloten financiering. Een aantal ramingen dienen te worden aangepast. Deze zijn o.a. energiekosten € 22.000, doorbelasting straatreiniging € 15.000. Tevens is vanwege het Programma Openbare Ruimte, het opstellen van het GRP en VGRP doorgeschoven naar 2022 € 72.000 N. Het totaal van de mutaties leidt per saldo tot een nadeel van € 135.000	N	135.000	N	35.000	V	37.000	V	37.000
1	Riolering algemeen Vanwege de afwijkingen binnen de exploitatie van Riolering algemeen is een onttrekking uit de voorziening riolering noodzakelijk.	V	137.000	V	37.000	N	35.000	N	35.000
1	Afvalverwijdering huisvuil De grotere mutaties voor afvalverwijdering huisvuil betreffen de tarieven van inzamelen stortkosten verhoogd € 77.000 N, de begrote opbrengst papier is verhoogd € 74.000 V, inhuurkosten Afvalspiegel 2022 opgevoerd € 50.000 N. Daarnaast nog enkele afwijkingen van beperkte omvang.	N	59.000	N	9.000	N	9.000	V	9.000
1	Afvalverwijdering milieustraat De grotere mutaties voor afvalverwijdering huisvuil betreffen de verlaging van de kosten € 51.000 V en opbrengst € 80.000 N van afval. Voor project Milieustraat wordt voor € 80.000 N ingehuurd. Daarnaast nog enkele afwijkingen van beperkte omvang.	N	111.000	N	31.000	N	31.000	N	31.000
1	Afvalverwijdering Bij afvalverwijdering is sprake van gesloten financiering. In verband met de mutaties op afvalverwijdering is een onttrekking uit de voorziening noodzakelijk.	V	170.000	V	40.000	V	40.000	V	40.000
1	Middelen Klimaatakkoord Van het Rijk hebben we een Rijksvergoeding "Middelen klimaatakkoord" ontvangen voor onder andere energiebesparende maatregelen.	V	160.000						

- 1 **Middelen Klimaatakkoord** N 160.000
Betreffen energiebesparende maatregelen. De maatregelen worden gedekt met de Rijksvergoeding "Middelen Klimaatakkoord".
- 1 **Reserve bomenfonds** V 65.000
Voor de 200 aangeplante bomen dient € 65.000 overgeheveld te worden van het bomenfonds.
- 1 **Reserve Beeldende Kunst** V 30.000
Ten behoeve van de dekking van de kosten van het Carnavalsmonument in Raamsdonk wordt er € 30.000 onttrokken uit de reserve Beeldende Kunst.

1	Saldo van de programmamutaties > 25.000	V	127.000	N	55.000	N	55.000	V	114.000
1	Saldo van de programmamutaties < 25.000	N	104.000	N	65.000	V	1.000	N	168.000
1	Totaal Saldo van de programmamutaties	V	23.000	N	120.000	N	54.000	N	54.000

Programma 2 – Economie, Recreatie en Toerisme

Pr.	Omschrijving	V/N	2022	V/N	2023	V/N	2024	V/N	2025
2	G.geb. Cultureel Centrum De Schattelij De verkoopopbrengst van De Schattelij heeft reeds plaatsgevonden.	V	402.000						
2	Vrije Algemene Reserve Conform eerder genomen raadsbesluit wordt de winst uit de verkoop van 't Schattelij gestort in de Vrije Algemene Reserve	N	351.000						
2	Saldo van de programmamutaties > 25.000	V	52.000						
2	Saldo van de programmamutaties < 25.000	N	45.000	N	23.000	N	23.000	N	23.000
2	Totaal Saldo van de programmamutaties	V	7.000	N	23.000	N	23.000	N	23.000

Programma 3 – Sportvoorzieningen

Pr.	Omschrijving	V/N	2022	V/N	2023	V/N	2024	V/N	2025
3	Sportbeleid Dit budget wordt gevraagd om uitvoering te geven aan de aangenomen motie om een grondige effectenanalyse op te stellen voor de zwembaden en de motie onderzoek uit te laten voeren naar het mogelijk instellen van een Sportbedrijf Geertruidenberg. Dit onderzoek wordt gekoppeld aan het vraagstuk rondom vastgoedbeheer. Er wordt € 75.000 gevraagd voor een kwartiermaker die het vraagstuk rondom vastgoedbeheer kan begeleiden. Voor de effectanalyse en het onderzoek is € 25.000 benodigd.	N	100.000						
3	Zwembaden Conform het raadsbesluit omtrent gratis zwemabonnementen worden de begrote kosten als administratieve boeking verwerkt.	N	115.000						

- 3 **Zwembaden** N 266.000 N 266.000 N 266.000 N 266.000
 Vanwege de investeringen van de afgelopen jaren zijn met name de kapitaallasten toegenomen. Deze worden verhoogd op de huuropbrengst. Voor hetzelfde bedrag wordt aan de zwembaden een huurvergoeding toegekend. Feitelijk is hier sprake van een nagenoeg budgettair neutrale raming van inkomsten en uitgaven die op zich geen effect hebben op het saldo van de gemeentebegroting.
- 3 **Zwembaden** V 257.000 V 257.000 V 257.000 V 257.000
 Zie hierboven. De achtergrond van deze "administratieve" aanpassing van de begroting is een belastingtechnische. Een en ander is voorwaarde van de belastingdienst zodat de exploitant in aanmerking kan komen voor aftrek van BTW op de exploitatie van de zwembaden.

3	Saldo van de programmamutaties > 25.000	N	224.000	N	9.000	N	9.000	N	9.000
3	Saldo van de programmamutaties < 25.000	N	27.000	N	18.000	N	18.000	N	18.000
3	Totaal Saldo van de programmamutaties	N	251.000	N	27.000	N	27.000	N	27.000

Programma 4 – Onderwijs

Pr.	Omschrijving	V/N	2022	V/N	2023	V/N	2024	V/N	2025
4	Huisvesting Voortgezet Onderwijs Over 2021 is reeds voor € 116.000 aan belastingen en heffingen betaald. Gezien de structurele verhogingen is deze naar boven afgerond in afwachting van het definitieve bedrag.	N	30.000	N	30.000	N	30.000	N	30.000
4	Saldo van de programmamutaties > 25.000	N	30.000	N	30.000	N	30.000	N	30.000
4	Saldo van de programmamutaties < 25.000	V	162.000*	N	43.000	N	97.000	N	97.000
4	Totaal Saldo van de programmamutaties	V	132.000	N	73.000	N	127.000	N	127.000

* In de ramingen van programma 4 zijn ook de overlopende passiva begrepen uit 2021. Met name de inkomsten NPO gelden voor € 313.000 en de inkomsten SUVIS gelden voor een bedrag van € 798.000. Beide regelingen hebben een verantwoordingsystematiek via een Sisa-bijlage en zijn budgettair neutraal. Vandaar dat de afwijkingen ook niet in de tabellen tot uitdrukking komen. SUVIS valt volledig budgettair neutraal binnen programma 4. De uitgaven van de NPO gelden zijn verdeeld over meerdere programma's. Vandaar dat er een relatief hoog voordeel wordt opgenomen onder de mutaties < € 25.000.

Programma 5 – Mens, zorg en inkomen

Pr.	Omschrijving	V/N	2022	V/N	2023	V/N	2024	V/N	2025
5	Algemene voorzieningen Jeugd De pilot Praktijk Ondersteuning Huisartsen binnen de voorzieningen Jeugd, wordt structureel voortgezet. Dekking is voorzien door verschuiving van budgetten binnen voorzieningen jeugd in natura	N	25.000	N	25.000	N	25.000	N	25.000

5	Algemene voorzieningen Jeugd De vijf gemeenten van jeugdhulpregio West Brabant Oost (WBO) zijn aan de slag met 3 opgaven: de ontwikkeling van de regiovisie, inkoop en governance. In de primaire begroting 2022 is nog geen rekening gehouden met de organisatiekosten die gepaard gaan met deze 3 opgaven, omdat de aanpak en uitwerking nog niet bekend waren. Inmiddels zijn deze kosten wel (deels) inzichtelijk.	N	46.000	V					
5	Maatschappelijk werk De subsidie voor Trema wordt aangepast door de teruggedraaide / niet te realiseren bezuiniging op jeugd van € 20.000 en daarnaast wordt de subsidie aangepast aan de geldende loon en prijscompensatie.	N	38.000	N	38.000	N	38.000	N	38.000
5	Inburgering In de raad van 21 april is besloten dat ingestemd wordt met het inhuren van derden voor de uitvoering van de inburgeringswerkzaamheden. Dekking is voorzien door aanwending van de VAR	N	87.000						
5	PW Inkomen Hoewel de Turap 1 in beginsel een beeld geeft van de financiële afwijkingen tot 1 april is de BUIG beschikking welke medio mei is ontvangen toch verwerkt. De verlaging van de uitkering is dusdanig groot dat het gewenst is deze afwijking toch mee te nemen.	N	256.000	N	256.000	N	256.000	N	256.000
5	Tozoregeling (Steunregeling Corona) In de raadsvergadering van 21 april is € 100.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de TOZO regeling. De financiële uitwerking zou in deze Turap meegenomen worden. Dekking is voorzien door aanwending van de VAR.	N	100.000						
5	Sociale Werkplaatsen MidZuid heeft door Corona een aantal financiële tegenvallers gehad en bezuinigingsdoelstellingen niet gehaald. In het bedrijfsplan MidZuid 2022 zijn verhoogde gemeentelijke bijdragen opgenomen. Er worden gesprekken gevoerd om de gemeentelijke bijdrage terug te brengen naar het meerjarenperspectief van de begroting 2022. Voor 2022 en 2023 moeten we rekening houden met de verhoogde bijdrage. De inzet is om vanaf 2024 weer lagere gemeentelijke bijdragen te realiseren.	N	52.000	N	52.000	N	52.000	N	52.000
5	WMO Begeleiding Jaarlijks worden de tarieven van de WMO voorzieningen aangepast met een indexcorrectie. Voor de WMO begeleiding leidt de indexering tot een aanpassing van de ramingen met € 40.000 verdeeld over meerdere onderdelen. De indexering bestaat uit de reguliere indexering en een extra indexering vanwege toegenomen salariskosten voor zorgpersoneel.	N	36.000	N	36.000	N	36.000	N	36.000

5	Individuele voorzieningen Natura Jeugd In de begroting 2022 is een stelpost opgenomen van € 470.000 waarmee financiële ontwikkelingen in de uitvoering van de Jeugdwet kan worden gecompenseerd. In deze Turap worden de ramingen voor de Jeugdzorg Breda aangepast aan de laatst bekende verwachtingen. De ramingen binnen "individuele Voorzieningen Natura Jeugd" worden met € 159.000 verhoogd. Daarnaast wordt de stelpost verlaagd met € 25.000 vanwege de dekking van de POH Jeugd Totaal wordt de stelpost derhalve verlaagd met € 301.000 en daarmee is de kostenontwikkeling binnen de jeugd vooralsnog budgettair neutraal. Opgemerkt wordt nog dat de Q1 van Jeugd nog niet bekend is.	V	143.000	V	123.000	V	123.000	V	123.000
5	Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd De mutaties op de Jeugdbudgetten worden voor een gedeelte toegerekend aan dit product. De ramingen onder het product "Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd" worden met € 117.000 verhoogd (waarvan € 20.000 eenmalig). Deze verhogingen worden opgevangen door de in de vorige toelichting opgenomen stelpost met hetzelfde bedrag te verlagen. Het verschil van € 20.000 ontstaat vanwege nog te verwachten afrekening van overige kosten binnen Veiligheid, Jeugdreclassering en Opvang Jeugd.	N	117.000	N	97.000	N	97.000	N	97.000

5	Saldo van de programmamutaties > 25.000	N	595.000	N	382.000	N	382.000	N	382.000
5	Saldo van de programmamutaties < 25.000	N	237.000*	N	110.000	N	55.000	N	55.000
5	Totaal Saldo van de programmamutaties	N	833.000	N	492.000	N	437.000	N	437.000

* In de ramingen van programma 5 is ook de bestemming van een deel van de overlopende passiva van de NPO gelden begrepen uit 2021. Zoals in programma 4 al aangegeven is er in programma 4 een voordeel vanwege dat een deel van de NPO gelden worden uitgegeven binnen andere programma's. Het nadeel zit vervolgens in programma 5. Binnen programmamutaties < € 25.000 is daardoor een "administratief" nadeel van € 140.000 opgenomen wat leidt tot een relatief hoog nadeel, opgenomen onder de mutaties < € 25.000.

Programma 6 – Gemeentelijke gebouwen

Pr.	Omschrijving	V/N	2022	V/N	2023	V/N	2024	V/N	2025
6	Kunstvoorwerpen Opvoering van de eenmalige kapitaallasten van het Carnavalsmonument Raamsdonk.	N	62.000						
6	G.geb. Markt 32-38 oude raadhuis Betreft de opbrengst van Markt 32-38 Oude Raadhuis	V	825.000						
6	G.geb. Markt 32-38 oude raadhuis Betreft de afschrijving van de resterende boekwaarde van Markt 32-38 Oude Raadhuis.	N	765.000						
6	Vrije algemene reserve (VAR) De begrote winst uit 2021 van Markt 32-38 Oude Raadhuis wordt gestort in de Vrije Algemene Reserve.	N	33.000						

- 6 **Reserve Centrum Raamsdonk** V 32.000
 Ten behoeve van de dekking van de kosten van het Carnavalsmonument in Raamsdonk wordt er € 32.000 onttrokken uit de Reserve Centrum Raamsdonk.

6	Saldo van de programmamutaties > 25.000	N	3.000						
6	Saldo van de programmamutaties < 25.000	N	61.000	N	50.000	N	50.000	N	50.000
6	Totaal Saldo van de programmamutaties	N	64.000	N	50.000	N	50.000	N	50.000

Programma 7 – Dienstverlening en bedrijfsvoering

Pr.	Omschrijving	V/N	2022	V/N	2023	V/N	2024	V/N	2025
7	College van Burgemeester en wethouders Gelet op de lopende wachtgeldverplichting en de te verwachten wachtgeldverplichting dient er in 2022 te worden bijgestort om de hoogte van de voorziening toereikend te houden voor toekomstige verwachte verplichtingen. Verwachting is dat er in 2022 voor 1,5 wethouder uitkering betaald zal moeten worden.	N	80.000						

7	Saldo van de programmamutaties > 25.000	N	80.000						
7	Saldo van de programmamutaties < 25.000	N	22.000	N	17.000	N	17.000	N	17.000
7	Totaal Saldo van de programmamutaties	N	102.000	N	17.000	N	17.000	N	17.000

Programma 8 – Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Pr.	Omschrijving	V/N	2022	V/N	2023	V/N	2024	V/N	2025
8	Uitkering gemeentefonds Op basis van diverse losse publicaties van het Rijk houden rekening met € 94.000 voor de prijscompensatie WMO.	V	94.000	V	94.000	V	94.000	V	94.000
8	Uitkering gemeentefonds Op basis van diverse losse publicaties van het Rijk houden rekening met € 100.000 voor de WOO.	V	100.000	V	58.000	V	58.000	V	58.000
8	Uitkering gemeentefonds Voor de Coronasteun 2e helft cultuur hebben wij een beschikking van € 44.952 ontvangen.	V	45.000						
8	Vrije Algemene Reserve (VAR) Voor een zuivere benadering van het resultaat van de Tussenrapportage wordt het begroting saldo ingebracht in de tellingen	V	1.114.000	V	496.000	V	553.000	V	682.000
8	Vrije Algemene Reserve (VAR) Verlaging van storting in reserve tbv solvabiliteitsratio komt voort uit amendement Borstelmachine.	V	68.000	V	68.000	V	68.000	V	68.000
8	Vrije Algemene Reserve (VAR) Betreft de uitwerking van het raadsbesluit van 21 april omtrent diverse posten met dekking uit de vrije algemene reserve.	V	206.000						
8	Vrije Algemene Reserve (VAR) Voor een zuivere benadering van het resultaat van de Tussenrapportage wordt het begroting saldo ingebracht in de tellingen.	N	1.151.000	N	455.000	N	475.000	N	585.000

8	Saldo van de programmamutaties > 25.000	V	476.000	V	261.000	V	298.000	V	317.000
8	Saldo van de programmamutaties < 25.000								
8	Totaal Saldo van de programmamutaties	V	476.000	V	261.000	V	298.000	V	317.000

Programma 9 – Overhead

Pr.	Omschrijving	V/N	2022	V/N	2023	V/N	2024	V/N	2025
9	Overhead cluster Buitenruimte Buitendienst Vanwege corona hebben evenementen 2 jaar lang geen plaats gevonden. Het opnemen van de doorbelasting is nog niet opgenomen in de evenementennota waardoor het doorbelasten van gebruik materialen en inzet buitendienst nog niet mogelijk is.	N	50.000						
9	Overhead Bestuursondersteuning college van B&W In de algemene uitkering wordt incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de invoering van de Wet WOO. Niet alleen voor de aanpassing van openbaarmakingsprocessen, maar ook voor implementatie in de organisatie en systemen alsmede aansluiting bij PLOOI.	N	54.000						
9	Overhead Bestuursondersteuning college van B&W Voor de inwerkingtreding van de Wet Open Overheid (WOO) wordt de algemene uitkering structureel verhoogd met € 46.000 en dat bedrag neemt met € 12.000 toe	N	46.000	N	58.000	N	58.000	N	58.000
9	Overhead Personeel De raming van de salarissen is verhoogd conform de nieuwe CAO. In 2022 is de verhoging minder hoog omdat het dan slechts 9 maanden betreft (vanaf 1-4)	N	65.000	N	135.000	N	135.000	N	13.000
9	Saldo van de programmamutaties > 25.000	N	215.000	N	193.000	N	193.000	N	193.000
9	Saldo van de programmamutaties < 25.000	N	125.000	N	93.000	N	93.000	N	93.000
9	Totaal Saldo van de programmamutaties	N	340.000	N	286.000	N	286.000	N	286.000

Totalen*

* Afrondingen op duizendtallen waardoor kleine verschillen kunnen ontstaan.

Totaal Saldo van alle programmamutaties	V/N	2022	V/N	2023	V/N	2024	V/N	2025
Programma 1 – Leefbaarheid	V	23.000	N	119.000	N	53.000	N	53.000
Programma 2 – Economie, Recreatie en Toerisme	V	7.000	N	23.000	N	23.000	N	23.000
Programma 3 – Sportvoorzieningen	N	251.000	N	27.000	N	27.000	N	27.000
Programma 4 – Onderwijs	V	132.000	N	73.000	N	127.000	N	127.000
Programma 5 – Mens, zorg en inkomen	N	833.000	N	492.000	N	437.000	N	437.000
Programma 6 – Gemeentelijke gebouwen	N	64.000	N	50.000	N	50.000	N	50.000
Programma 7 – Dienstverlening en bedrijfsvoering	N	102.000	N	17.000	N	17.000	N	17.000
Programma 8 – Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	V	476.000	V	261.000	V	298.000	V	317.000
Programma 9 – Overhead	N	340.000	N	286.000	N	286.000	N	286.000
Totaal Saldo alle programmamutaties	N	953.000	N	826.000	N	722.000	N	703.000

Saldo van de programmamutaties > 25.000	V/N	2022	V/N	2023	V/N	2024	V/N	2025
Programma 1 – Leefbaarheid	V	127.000	N	46.000	N	46.000	N	46.000
Programma 2 – Economie, Recreatie en Toerisme	V	52.000						
Programma 3 – Sportvoorzieningen	N	224.000	N	9.000	N	9.000	N	9.000
Programma 4 – Onderwijs	N	30.000	N	30.000	N	30.000	N	30.000
Programma 5 – Mens, zorg en inkomen	N	595.000	N	382.000	N	382.000	N	382.000
Programma 6 – Gemeentelijke gebouwen	N	3.000						
Programma 7 – Dienstverlening en bedrijfsvoering	N	80.000						
Programma 8 – Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	V	476.000	V	261.000	V	298.000	V	317.000
Programma 9 – Overhead	N	215.000	N	193.000	N	193.000	N	193.000
Totaal Saldo van de programmamutaties > 25.000	N	492.000	N	399.000	N	362.000	N	343.000

Saldo van de programmamutaties < 25.000	V/N	2022	V/N	2023	V/N	2024	V/N	2025
Programma 1 – Leefbaarheid	N	104.000	N	65.000	N	1.000	N	8.000
Programma 2 – Economie, Recreatie en Toerisme	N	45.000	N	23.000	N	23.000	N	23.000
Programma 3 – Sportvoorzieningen	N	27.000	N	18.000	N	18.000	N	18.000
Programma 4 – Onderwijs	V	162.000	N	43.000	N	97.000	N	97.000
Programma 5 – Mens, zorg en inkomen	N	237.000	N	110.000	N	55.000	N	55.000
Programma 6 – Gemeentelijke gebouwen	N	61.000	N	50.000	N	50.000	N	50.000
Programma 7 – Dienstverlening en bedrijfsvoering	N	22.000	N	17.000	N	17.000	N	17.000
Programma 8 – Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien								
Programma 9 – Overhead	N	125.000	N	93.000	N	93.000	N	93.000
Totaal Saldo van de programmamutaties < 25.000	N	458.000	N	428.000	N	361.000	N	361.000

3. Algemene toelichting op investeringen

In dit hoofdstuk wordt de voortgang weergegeven van investeringsbudgetten. In de tabel houden wij rekening met mutaties op de voorgenomen investering die zijn opgenomen in het investeringsplan 2022 en mutaties op de investeringen die zijn meegenomen vanuit de jaarrekening 2021. (Tabel 3.1)

- Pr. Is het programma waaronder de investering valt
- Jaar is het oorspronkelijke investeringsjaar
- Mutatie bedrag is de financiële uitwerking van het beslispunt, een negatief bedrag wordt afgeraamd op het krediet en een positief bedrag wordt bijgeraamd.
- Omschrijving, is de omschrijving van het krediet, eerste 2 cijfers zijn ook 1^e jaar investering
- Toelichting – Beslispunt bevat de toelichting en het beslispunt indien van toepassing.

Rechtmatigheid investeringen:

Alle kredietmutaties welke in 2022 gaan plaatsvinden en in deze 1^e tussenrapportage zijn opgenomen worden hiermee geformaliseerd. Hierdoor wordt voldaan aan de rechtmatigheidsvoorschriften. Indien een mutatie in een investeringsbedrag van politiek bestuurlijke importantie is, aanzienlijk afwijkend is of een uitgebreide toelichting behoeft, worden deze niet in de Turap meegenomen, maar is afgesproken om daarover een afzonderlijk voorstel voor te leggen aan de gemeenteraad.

Mutaties op kredieten / investeringen

In de volgende tabel zijn de mutaties op de investeringen opgenomen.

Tabel 3.1 Voortgang investeringen

Nr.	Pr.	Jaar	Mutatie- Project		Krediet omschrijving	Toelichting - Beslispunt
			Bedrag	afgerond		
1	1	2018	24.000	N	18 Nieuwbouw kleedaccommodatie RFC	Project loopt nog. Toelichting volgt bij afsluiten krediet. Beslispunt het krediet met € 24.000 verhogen
2	1	2017	0	N	17 Klimaatmaatregelen Ravelijn 1e fase	Start project is uitgesteld naar maart 2022 i.v.m. vertraging van levering materialen.
3	1	2020	156.000	N	20 Centrumontwikkeling Raamsdonksveer (oude haven)	Krediet is € 741.000. Totale aanneemsom is € 888.000. € 666.000 + € 166.329 = € 832.329. dit is € 56.000 te weinig. Buiten dit bedrag is er nu al een overschrijding van € 100.000 als zijnde meerwerk die niet meegenomen zijn in bestek. Beslispunt het krediet met € 156.000 verhogen
4	7	2022	0	N	21 Vervangingsinvestering hard- software	Software en bijbehorende diensten worden steeds vaker als abonnement aangeboden waarmee wordt ingelogd bij de dienstverlener. Deze dienstverlener heeft die de activa zowel juridisch als economisch in bezit. Dit betekent dat ook de implementatiekosten behorende bij de implementatie van een SaaS-oplossing niet geactiveerd mogen worden. Er is geen sprake van een verkrijgingsprijs en daarom zijn de kosten ook niet als bijkomende kosten te kwalificeren. Beslispunt is om de bijbehorende

Mutatie- Project						Krediet omschrijving	Toelichting - Beslispunt
Nr.	Pr.	Jaar	Bedrag	afgerond			
							budgetten in de exploitatie op te nemen en de gelieerde kredieten te laten vervallen en de stortingen in de Reserve I&A aan te passen.
5	3	2022	150.000	J	21 Renovatie voetbalvelden		Krediet is komen te vervallen, collegebesluit 21 december 2022. Beslispunt is om het krediet te laten vervallen.
6	7	2022	9.000	N	21 Borstelmaschine amendement begroting 2022		Na een meervoudige aanbesteding is het bedrag € 9.000 hoger dan het bedrag van € 70.000 dat bij begroting 2022 is aangenomen. Beslispunt om het krediet met € 9.000 te verhogen.
7	7	2022	18.000	N	22 Ipads nieuwe raad 2022		In het investeringsplan van begroting 2022 was € 12.000 begroot voor Ipads gemeenteraad. Door nieuwe specificaties dient het krediet met € 18.000 te worden opgehoogd. Beslispunt het krediet met € 18.000 verhogen.

4. Mutaties Reserves en Voorzieningen

In tabel 4.1 zijn de mutaties van de Reserves opgenomen. Wij vragen u om akkoord te gaan met de voorgestelde besluiten bij de beslispunten 1 tot en met 8.

Tabel 4.1 Reserves

Nr.	Reserves	V/N	* Mutatie		Toelichting
			V/N	2022-1	
1	Reserve Bomenfonds	N		65.000	Overhevelen van bomenfonds naar Boomonderhoud voor aanplant 200 bomen.
2	Beeldende Kunst	N		30.000	T.b.v. de dekking van de kosten van het Carnavalsmonument in Raamsdonk wordt € 30.000 onttrokken uit de reserve Beeldende Kunst. Afkomstig uit 2021
3	Vrije algemene reserve	V		383.450	Conform raadsbesluit wordt de winst van de verkoop van Markt 32-38 Oude Raadshuis en 't Schattelij gestort in de Vrije algemene reserve. Afkomstig uit 2021
4	Vrije algemene reserve	N		115.234	Uitvoering raadsbesluit tot beschikbaar stellen gratis zwemabonnementen. Dekking uit de Vrije algemene reserve.
5	Reserve centrum Raamsdonk	N		32.000	Ten behoeve van de dekking van de kosten van het Carnavalsmonument in Raamsdonk wordt er € 32.000 onttrokken uit de Reserve Centrum Raamsdonk. Afkomstig uit 2021
6	Vrije algemene reserve	N		68.000	Verlaging van storting in Vrije Algemene reserve ter verbetering van solvabiliteitsratio komt voort uit amendement Borstelmaschine.
7	Vrije algemene reserve	N		206.000	Uitwerking raadsbesluit 21 april 2022. Diverse posten met dekking uit de Vrije Algemene Reserve.
8	Vrije algemene reserve	N		37.008	Voor een zuivere benadering van het resultaat van deze Tussenrapportage wordt het begrotingssaldo ingebracht in de tellingen.

In tabel 4.2 zijn de mutaties van de Voorzieningen opgenomen. Wij vragen u om akkoord te gaan met de voorgestelde besluiten bij de beslispunten 1 tot en met 8

Tabel 4.2 Voorzieningen

Nr.	Voorziening	* V/N	Mutatie 2022-1	Toelichting
1	Voorziening Pensioenen wethouders	V	9.000	(Hogere)Rente toevoeging en werkgeversdeel
2	Voorziening Wachtgeldverplichtingen wethouders	V	80.000	Extra storting voorziening wachtgeld
3	Voorziening Riolering	N	137.000	Diverse afwijkingen leiden tot een hogere onttrekking
4	Voorziening Wegen	N	150.000	Conform BBV wordt het onderhoud straatploeg opgenomen in het exploitatiebudget en toevoeging in de voorziening verlaagd.
5	Voorziening Onderhoud gebouwen	V	42.000	Subsidies (BRIM) voor onderhoud (historische) panden. Voordeel wordt gestort in de voorziening.
6	Voorziening Afval	N	170.000	Diverse afwijkingen leiden tot een hogere onttrekking.
7	Voorziening pensioenen wethouders	V	22.900	Mutatie binnen de voorziening. Ingehouden premie bedrag voor wethouders.
8	Voorziening wachtgeldverplichtingen wethouders	N	90.000	Mutatie binnen de voorziening. Uitkering op basis van 1,5 wethouder.

** N is een Nadeel voor het saldo van de voorziening / reserve, V is een voordeel voor het saldo van voorziening / reserve en – is een budgettair neutrale verschuiving binnen de voorziening.*

5. Vrije Algemene Reserve (VAR)

De Vrije Algemene Reserve wordt met name gebruikt voor het dekken van incidentele lasten in de begroting 2022-2025. In de Turap 2022-1 worden de mutaties verwerkt die het gevolg zijn van eerdere raadsbesluiten. Incidenteel wordt € 206.000 onttrokken als uitwerking van het raadsbesluit van 21 april jl. waarbij de Vrije Algemene Reserve wordt ingezet om diverse werkzaamheden (inburgering, TOZO, energieregeling) te dekken. Structureel wordt minder gestort in de Vrije Algemene Reserve als gevolg van het amendement borstelmachine zoals besloten bij de vaststelling van de begroting.

6. Onvoorzien

In de begroting 2022 is rekening gehouden met een bedrag van € 45.000 voor onvoorziene uitgaven. In deze 1^e tussenrapportage wordt geen claim gelegd op dit bedrag zodat het resterende bedrag gelijk blijft aan het begrote bedrag in de primitieve begroting, te weten:

7. Bedrijfsvoering

Het budget inhuur derden is in het 1^e kwartaal van 2022 ingezet voor de inhuur van flexibele krachten. Voorlopig schatten we in dat het budget inhuur derden ten behoeve van de reguliere bedrijfsvoering, hoewel nog steeds onder druk, in de komende periode nog zal voldoen.

Uitzondering hierop is de ureninzet vanwege de opvang van Oekraïners. Door de ambtelijke organisatie worden veel uren gemaakt ten behoeve van de opvang. Als deze uren aangemerkt kunnen worden als overwerk, dan gaat dit niet ten koste van de reguliere capaciteit. Als de ambtelijke uren echter in plaats van reguliere inzet (veelal overdag) worden gemaakt, dan gaat dat onherroepelijk ten koste van de eigen reguliere bedrijfsvoering. Uren die zijn gewerkt op 't Schattelij en straks in het Hoge Veer, kunnen niet ingeruild worden in tijd voor tijd. Achterstanden die ontstaan moeten worden ingelopen. Vanwege deze problematiek wordt onderzocht of het inhuurbudget tussentijds kan worden verhoogd met een bijdrage uit de Oekraïne vergoedingen. Bij de Turap 2 zal naar verwachting hierover meer duidelijkheid zijn.

8. Samenvatting en conclusie

Met deze Turap 2020-1 informeren wij u over de financiële ontwikkelingen vanaf januari 2022 (feitelijk vanaf het moment van vaststellen van de begroting november 2021) tot 1 april 2022. Met deze Turap willen wij u zo breed mogelijk informeren over de financiële stand van zaken. Voor het trekken van een goede conclusie is het nog te vroeg in het begrotingsjaar.

Duidelijk is wel dat we geconfronteerd worden met een forse financiële opgave.

De afwijkingen zijn vooralsnog een verkenning naar de programma- onderdelen waar we risico's lopen op de beschikbare budgetten. Bij de 2^e Turap verwachten wij een completer beeld te kunnen schetsen. Aan de inkomstenkant is de ontwikkeling van de algemene uitkering nog niet bekend en aan de uitgavenkant is nog geen inzicht in de ontwikkeling van de Jeugdbudgetten, WMO en Bijstand. Eerder is al aangegeven dat de diverse landelijke maatregelen en de oorlog in Oekraïne ook zijn weerslag zullen hebben op de gemeentefinanciën.

Graag gaan wij met uw raad in overleg teneinde met tussentijdse maatregelen de tekorten terug te dringen.

9. Voorstel:

De Raad voor te stellen:

1. In te stemmen met de financiële afwijkingen met toelichting zoals opgenomen in hoofdstuk 2 "toelichting op de financiële afwijkingen per programma";
2. In te stemmen met de beslispunten 1,3,4,5,6 en 7 zoals opgenomen in tabel 3.1 Voortgang investeringen";
3. In te stemmen met de onttrekkingen uit en stortingen in de Reserves zoals genoemd in tabel 4.1;
 - a. Onttrekking uit de Reserve Bomenfonds, punt 1 uit tabel 4.1, voor een bedrag van € 65.000.
 - b. Onttrekking uit de Reserve Beeldende kunst, punt 2, voor een bedrag van € 30.000.
 - c. Storting in de Vrije algemene Reserve, punt 3, voor een bedrag van € 383.450.
 - d. Onttrekking uit de Vrije algemene Reserve, punt 4, voor een bedrag van € 115.234.
 - e. Onttrekking uit de Reserve centrum Raamsdonk, punt 5, voor een bedrag van € 32.000.
 - f. Onttrekking uit de Vrije algemene Reserve, punt 6, voor een bedrag van € 68.000.
 - g. Onttrekking uit de Vrije algemene Reserve, punt 7, voor een bedrag van € 206.000.
 - h. Onttrekking uit de Vrije algemene Reserve, punt 8, voor een bedrag van € 37.008
4. In te stemmen met mutaties in de voorzieningen zoals opgenomen in tabel 4.2. "Voorzieningen"
 - a. Voorziening Pensioenen wethouders, punt 1, voordeel € 9.000
 - b. Voorziening Wachtgeldverplichtingen wethouders, punt 2, voordeel € 80.000
 - c. Voorziening Riolering, punt 3, nadeel € 137.000
 - d. Voorziening Wegen, punt 4, nadeel € 150.000
 - e. Voorziening Onderhoud gebouwen, punt 5, voordeel € 42.000
 - f. Voorziening Afval, punt 6, nadeel € 164.000
 - g. Voorziening pensioenen wethouders, punt 7, voordeel € 22.900
 - h. Voorziening wachtgeldverplichtingen wethouders, punt 8, nadeel € 90.000

5. Kennis te nemen van het verloop van de post onvoorzien zoals opgenomen in hoofdstuk 6 van de tussenrapportage 2022-1;
6. Kennis te nemen van het geprognosticeerde tekorten van € 952.000 voor 2022 € 824.000 voor 2023, € 722.000 voor 2024 en € 703.000 voor 2025.
7. De begroting 2022-2025 te wijzigen overeenkomstig de in de diverse programma's opgenomen mutaties in exploitatiebudgetten, reserves, voorzieningen en investeringen, waarvan de vertaling is opgenomen in de concept begrotingswijziging, welke als bijlage is toegevoegd aan het raadsvoorstel.

